

Algemene lessen

Les 4:

Maak een portret van jezelf!

Lestitel: Maak een portret van jezelf!

Leerdomein: beeld

Lesduur: 100 minuten

Leerplandoelen

Leerplan muzische opvoeding, deelleerplan beeld van het VVKBaO

Beschouwen

1. Openstaan voor beelden.
 - 1.5 beelden te bewonderen en verwonderd te zijn over diverse beelden.
3. Inhouden, beeldaspecten, technieken en materialen achterhalen in beelden.
 - 3.1 de verschillende soorten beelden kennen en herkennen.

Creëren

5. Beeldende middelen exploreren en ermee experimenteren.
 - 5.1 experimenteren met allerlei materiaal.
 - 5.3 de mogelijkheden van materialen en technieken leren kennen.
- 8 Strategieën aanwenden bij het creëren.
 - 8.1 zich bezinnen voor te beginnen, door eerst na te denken over de bedoeling die gerealiseerd moet worden, over welk materiaal er het best wordt aangewend, over welke techniek kan worden toegepast ...
 - 8.4 zich goed te concentreren tijdens het creëren.
 - 8.8 een werkstuk langzaam laten groeien.

Lesdoelen

Suggestie 1:

- De leerlingen beschouwen de zelfportretten.
- De leerlingen schilderen hun gezicht op een spiegel.
- De leerlingen drukken hun geschilderde gezicht af op wit papier.
- De leerlingen beschouwen de portretten van de anderen.

Suggestie 2:

- De leerlingen beschouwen de zelfportretten.
- De leerlingen tekenen hun gezicht op plastic folie.
- De leerlingen schilderen hun gezicht na op een wit blad.
- De leerlingen beschouwen de portretten van de anderen.

Motivering

De leerlingen hebben al heel wat portretten bekeken en krijgen nu de mogelijkheid om een portret te maken van zichzelf. Op die manier bekijken ze zichzelf ook eens op een andere manier.

Beginsituatie

De inleidende les is de les die de leerlingen zeker moeten gekregen hebben. Verder is het niet nodig om de andere twee lessen te geven. Deze lessen staan eerder los van elkaar.

Media

Als je kiest voor suggestie 2, moet je er voor zorgen dat iedere leerling een foto van zichzelf meegebracht heeft. Anders kan de les niet uitgevoerd worden.

verkleedkleden voor de fotograaf
schilderijen

Suggestie 1:

- spiegels
- verf
- penselen (zeker ook fijne penselen)
- tekenpapier

Suggestie 2:

- foto van iedere leerling
- doorzichtig plastic folie
- permanent marker (alcoholstiften)
- foto van iedere leerling
- verf
- penselen (zeker ook fijne penselen)
- tekenpapier

Lesverloop

Inleiding

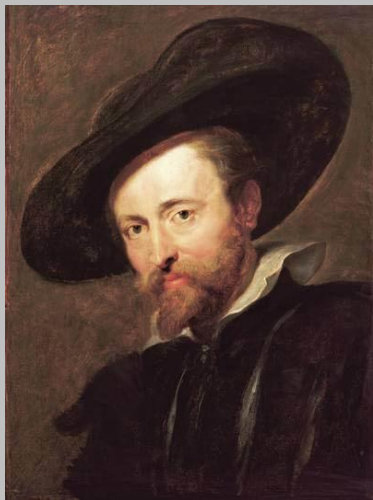
De fotograaf komt de klas binnen. Hij vertelt de leerlingen dat hij vandaag geen foto meegebracht heeft, maar dat hij een paar schilderijen gekregen heeft van enkele vrienden.

Samen met de leerlingen bekijkt en bespreekt hij de schilderijen. Hij vertelt hen vooraf nog dat het zelfportretten zijn. Hij vraagt aan de leerlingen wat een zelfportret zou kunnen zijn.

Hij bespreekt ieder schilderij apart met de leerlingen.

Het eerste schilderij dat hij toont, is een zelfportret van **Rubens**. Hij stelt de leerlingen enkele vragen. Hij gaat ook nog dieper in op de antwoorden van de leerlingen.

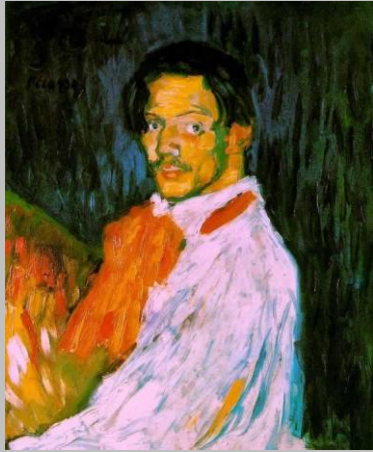
- Wat zien jullie op het schilderij?
- Welke kleren draagt de man?
- Welke kleuren heeft hij gebruikt?
- Hoe ziet Rubens er uit?
- Hoe ziet zijn gezicht er uit?
- Hoe zou hij zich gevoeld hebben toen hij dit schilderij geschilderd heeft? Waarom denk je dat?

Het volgende schilderij dat hij toont, is een zelfportret van **Picasso**.

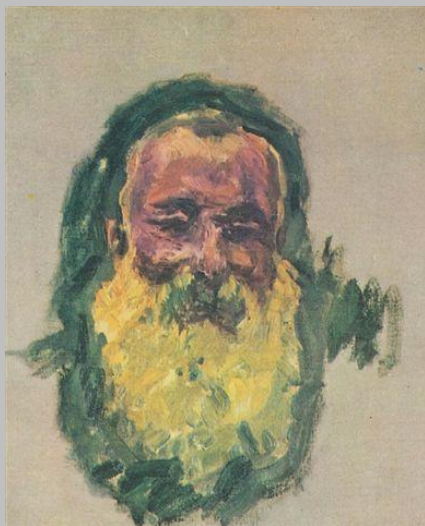
Hij stelt de leerlingen opnieuw enkele vragen. Op die manier bekijken ze dit schilderij ook heel aandachtig.

- Wat zien jullie op het schilderij?
- Welke kleren draagt de man?
- Welke kleuren heeft hij gebruikt?
- Hoe ziet Picasso er uit?
- Hoe ziet zijn gezicht er uit?
- Hoe zou hij zich gevoeld hebben toen hij dit schilderij geschilderd heeft? Waarom denk je dat?
- Vergelijk dit schilderij eens met het vorige. Welke verschillen merk je allemaal op?

Nadat we het schilderij van Picasso besproken hebben, gaan we over naar het bespreken van het zelfportret van **Monet**.

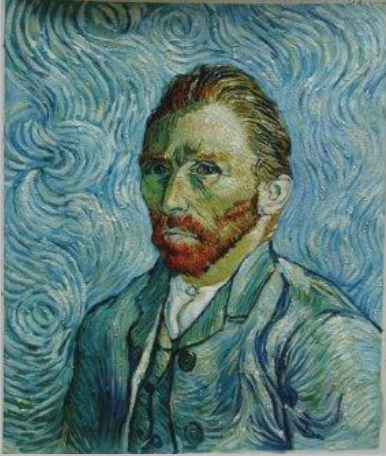
- Wat zien jullie op het schilderij?
- Welke kleren draagt de man?
- Welke kleuren heeft hij gebruikt?
- Hoe ziet Monet er uit?
- Hoe ziet zijn gezicht er uit?
- Hoe zou hij zich gevoeld hebben toen hij dit schilderij geschilderd heeft? Waarom denk je dat?
- Vergelijk dit schilderij eens met de vorige twee schilderijen. Welke verschillen merk je allemaal op?

De fotograaf bespreekt het laatste schilderij dat hij meegebracht heeft. Dit is een zelfportret van **Van Gogh**.

- Wat zien jullie op het schilderij?
- Welke kleren draagt de man?
- Welke kleuren heeft hij gebruikt?
- Hoe ziet Van Gogh er uit?

- Hoe ziet zijn gezicht er uit?
- Hoe zou hij zich gevoeld hebben toen hij dit schilderij geschilderd heeft? Waarom denk je dat?
- Vergelijk dit schilderij eens met de vorige schilderijen. Welke verschillen merk je allemaal op?

Leskern

De fotograaf vertelt de leerlingen dat zij straks ook een portret zullen mogen maken van zichzelf. Hiervoor zullen ze gebruik maken van een spiegel. De fotograaf maakt vooraf enkele afspraken met de leerlingen.

- We laten onze spiegel op onze bank liggen.
- We komen niet met onze handen aan de spiegel.

Als elke leerling een spiegel heeft, zegt hij tegen de leerlingen dat ze even in de spiegel mogen kijken en moeten vertellen wat ze allemaal zien. Het is belangrijk dat ze hun lichaamskenmerken verwoorden en ook de kleuren van hun huid, haar, ogen ... Daarna bespreekt de fotograaf ook de gevoelens van de leerlingen. Hij zegt tegen hen dat ze opnieuw even in de spiegel moeten kijken. De manier waarop zij nu in de spiegel kijken, zo zien de mensen hen ook. Hoe zouden anderen denken dat jij je voelt als ze je zo zien? De leerlingen vertellen de gevoelens die ze op hun eigen gezicht zien.

De fotograaf zegt tegen de leerlingen dat ze heel goed moeten luisteren. Hij zal nu uitleggen wat ze straks moeten doen.

Er zijn twee suggesties voor de leerkrachten. Je mag zelf kiezen welke opdracht je wil uitvoeren met de leerlingen.

Suggestie 1:

Het is de bedoeling dat de leerlingen straks een portret maken van zichzelf. Ze leggen de spiegel in het midden van de bank. De leerlingen krijgen zo meteen een potje zwarte verf en een penseel. Ze doen wat verf op hun penseel en schilderen hun gezicht op de spiegel. Hiervoor moeten ze dus goed in de spiegel kijken. De fotograaf vertelt de leerlingen dat ze enkel de omtrek van hun gezicht, ogen, neus, mond, oren ... moeten schilderen. Ze mogen niets inkleuren met zwart. Het is de bedoeling dat ze voldoende zwarte verf gebruiken, zodat

ze dit schilderij ook kunnen afdrucken op papier. Ze kunnen er eventueel een tweede keer over gaan met zwarte verf, vlak voor ze hun schilderij afdrucken.

Zijn ze klaar met het schilderen van de omtrekken dan nemen ze een wit blad. Ze leggen het witte blad op hun spiegel en wrijven er met hun hand over zodat hun blad niet verschuift. Daarna halen de leerlingen het blad van de spiegel en kunnen ze hun resultaat bekijken.

Zijn ze niet tevreden met het resultaat, dan kunnen ze steeds nog een nieuwe afdruk maken.

(De fotograaf toont alle stappen voor. Zodat de leerlingen goed weten wat ze moeten doen)

Suggestie 2:

Het is de bedoeling dat de leerlingen straks een portret maken van zichzelf. De fotograaf legt eerst uit wat de leerlingen moeten doen vooraleer ze starten.

Straks nemen de leerlingen de foto die ze hebben meegebracht. Dan hangen ze er een stuk plastic folie op en komen ze een stift halen vooraan in de klas. Het is belangrijk dat ze voorzichtig zijn met de stift. Daarna overtrekken ze de belangrijkste trekken van hun gezicht op het plastic. Als ze denken dat ze alle belangrijke lijnen getekend hebben, roepen ze de fotograaf. Als hij zijn goedkeuring geeft, mogen ze het plastic van de foto halen.

Nu draaien ze het plastic om en leggen ze het op een wit blad. Zo kunnen ze nog beter zien wat ze getekend hebben. Daarna nemen de leerlingen een tweede blad papier. Ze hebben ook verf en penselen nodig. Ze moeten nu het portret dat ze reeds getekend hebben, naschilderen op het witte blad. Hiervoor mogen ze verschillende kleuren gebruiken. Eventueel kunnen ze ook een spiegel gebruiken. Zodat ze zichzelf nog eens goed kunnen bekijken en ze ook de juiste kleuren kunnen gebruiken.

(De fotograaf toont alle stappen voor. Zodat de leerlingen goed weten wat ze moeten doen)

Slot

De portretten worden in de klas verspreid. De fotograaf zegt tegen de leerlingen dat ze straks zullen rondlopen in hun museum vol met portretten. Hij bespreekt met de leerlingen de afspraken die in een museum gelden. (Rustig zijn. Als je iets wil zeggen, moet je fluisteren. Heel goed kijken naar de kunstwerken ...)

Nadat de leerlingen rondgelopen hebben in hun museum en elkaars kunstwerken bekeken hebben, kunnen deze nog verder besproken worden.

Colofon

'Met volle kracht vooruit, de beeldbank daagt je uit!' is een project van Elien De Vreese, Ann-Sofie Martens en Jolien Sander, drie laatstejaarsstudenten van KATHO Tielt, in samenwerking met Erfgoedcel Brugge en Stadsarchief Brugge.

Alle gebruikte afbeeldingen komen uit de fotoverzameling van Stadsarchief Brugge. Een groot aantal afbeeldingen is afkomstig uit de verzameling Brusselle-Traen. Er werd ook geput uit de verzameling J. A. Rau en de verzameling G. Michiels. Het door ons gebruikte beeldmateriaal is raadpleegbaar via de website www.beeldbankbrugge.be.

Ook werden er nog enkele andere bronnen gebruikt bij het tot stand komen van dit lessenpakket:

- Dada. (2000). *Dada, het portret*. Eindhoven: Plint.
- Dada. (2004). *Dada, zelfportret*. Eindhoven: Plint.
- Kiefer, A., & Lee, L. (2011). *Fotografieren... voor kids*. Estland: van Duuren Media.
- Publishers, C. (2008). *Praten met kinderportretten*. Leuven: CEGO Publishers.

